

ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!

ÖNCE

SELÂM

ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!

SONRA

KELÂM

ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!
ÖpüŸme TokalaŸ!
ÖpüŸme MusafahalaŸ!

Mustafa ÖSELMİŸ

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....

I.BÖLÜM

SELÂMIN ÖNEMİ

A-SELÂM VE SELAM SÖCÜKLERİ.....

B-SELÂMIN ANLAMI.....

C- SELÂMIN ŞEKLİ.....

D- SELÂMIN DİNİ YÖNÜ.....

E- SELÂMIN ÖNEMİ.....

II.BÖLÜM

SELÂMI YAYMAK

A-ÖNCE SELÂM SONRA KELÂM.....

B- SELÂMI YAYMAK.....

C-KİMLERE SELÂM VERİLİR?.....

a)-Tanıdık tanımadık herkese.....

b)-Ev halkına.....

c)-Çocuklara.....

d)-Peygamber (as)'a.....

e)-Uzaklarda olanlara.....

f)-Selam alınmayınca ne yapılır?.....

D-KİMLERE SELAM VERİLMEZ?.....

III.BÖLÜM

KADIN-ERKEK SELAMLAŞMASI

A-SELAMLAŞMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....

B-KADINLA ERKEĞİN SELAMLAŞMASI.....

C-TOKALAŞMA-EL ÖPME-ÖPÜŞME.....

D-MUSAFAHALAŞMA.....

- SELÂM OLSUN-YUNUS EMRE.....

-ES- SELÂM-N.F.KISAKÜREK.....

ÖNSÖZ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Es-selâmü aleyküm

Alemlerin Rabbi olan, bizi yaratan, yaşatan, âlemlerin Rabbine hamd olsun. Rasûlüne de salât ve selâm olsun.

Bu kitapçığı Cenab-ı Allah'ın: “Birbirinize selâm veriniz.” Peygamberimiz Muhammed (as)'ın “Selâmı yayınız” emirleri üzerine kaleme aldım.

Her geçen gün inancımızdan, gelenek ve göreneklerimizden bir şeyler kaybedip, yabancı âdetleri benimsememiz ve yozlaşmamız bir üzüntü kaynağıdır.

Acıdır ki, Allah'ın selâmı unutuluyor ve unutturuluyor; önemsenmiyor, verilirse de alışkanlık olarak veriliyor. Uygun olmayan sözcüklerle selâmlaşıldığı zannediliyor.

Yıl 1994 bir basın açıklamasıyla “Önce selâm sonra kelâm” kampanyası başlatmışım. Selâm levhaları bastırıp “Öpüşme Tokalaş, Öpüşme Musafahalaş” demişim. Büyük ilgi gördü.

Bu defa da kitapçıkla kampanyayı tekrarlamak istedim.

Toplum ilişkilerinin felç olduğu günümüzde selâmlaşmaya muhtacız. Selâmın sırlarına muhtacız.

Bu kampanyaya sen de katıl!

Şimdiden kampanyaya katılacak olanlara, destek verecek olanlara saygı ve selâmlarımı sunuyorum.

Es-selâmü aleyküm.

Mustafa ÖSELMİŞ

I.BÖLÜM

SELÂMIN ÖNEMİ

A-SELÂM VE SELÂM SÖZCÜKLERİ

Selâm, Cenab-ı Allah'ın 99 güzel isimlerinden biridir. Namazdan sonra:”Allahümme entesselâm vemin kesselâm” diyoruz. Yani: “Allah'ım! Sen selâmsın, selâmet de sendendir.” diye sesleniyoruz.

Cennetin bir adı da “Dâru's- Selâm” (barış ve esenlik) yurdudur. Cenab-ı Allah, *En-am:127, Yunus:25 âyetleri* ile kullarını selâmet yurduna çağırıyor.

Selam sözcükleri:

Günümüzde kullanılan selâm sözcükleri şöyle oluyor:

- Selâm,
- Merhaba,
- Günaydın,
- Tünaydın,
- İyi günler,
- El işaretleri,
- Kafa sallamak,
- Haydi görüşürüz,
- Kendine iyi bak....vs.

Bu ve bunun gibi sözcükler gerçek selâm değildir. Selam yerine geçmez.

B-SELÂMIN ANLAMI

Selâm, karşı tarafa sağlık, iyilik dileklerini sunmaktır. Selâm, Müslümanların ortak dilidir.

“Es-selâmü aleyküm” demek: Sağlık selamet üzerine ol. Sıkıntılardan kurtul, kaza-beladan emin ol. Selâmet içinde yaşa. Allah seni selâmete, esenliğe kavuştursun” diye dua etmektir.

Karşı taraf da: “Ve aleyküm selâm” diye selamı aldığı anda selâm verene aynı duayı yapmış olur. Yani selâm, Müslümanlar arası güzel bir dualaşmadır.

Meşhur Kadı İyaz, selâmın “muhafaza” manasına geldiğini ifade ile şöyle der: Es-selâmü aleyke (Allah'ın muhafazası ve korunması senin üzerine olsun) demektir. Selâm verilene: “Cenab-ı Allah yâr ve yardımcın olsun” diye dua etmektir.

Selâm alıp verdikten sonra “Merhaba” denilir ki, selâmı alanlar, gelene: “Bizden sana zarar gelmez, rahat ol” diye güven vermiş olurlar.

C-SELÂMIN ŞEKLİ

Sünnet üzerine olan selâm. “Es-selâmü aleyküm”dür. Kendisine selâm verilen de “Ve aleyküms-selâm” der, selâmı alır.

Daha güzeli ile selâma karşılık:”Ve aleyküm selâm ve rahmetullahi ve bereketüh” denilir.

Genel olarak şöyle selam verilir:

- Selâmün aleyküm.

-Es- selâmün aleyküm.

Selâm getirene “Aleyke ve aleyhi’s- selâm” denir.

Mektupta selâm yazana:”Ve aleyke’s- selâm” denir.

Ölüye selâm:”Aleyke’s- selâm” diye verilir.

Kabristanda selâm:”Es- selâmü ya ehle’l-kubur” denir.

İçinde insan olmayan bir yere girildiğinde:” Es- selâmü aleynâ ve alâ ibâdillahissalihın” diye selâm verilir. (*Ömer Nasuhi BİLMEN, Büyük İslam İlmihali:485*)

Kadın kadına:”Esselamü aleykim” diye selâm verilir.

Erkek erkeğe “Es- Selâmü aleyküm” der.

Peygamber (sav)’e: “Esselâtü Ves selâmü aleyke ya Rasulallah” diye selâm gönderilir.

Peygamber Efendimiz İslam’a davet mektuplarında “Selâm hidayete tabi olanlara” diye selâm yazmıştır.

Başka dinden olana İslam selâmı verilmez. Ona “selâm” denir veya merhaba, günaydın gibi şeyler söylenir.

Başka dinden olan veya inançsız:”Selâmün aleyküm” dese bile ona İslam selâmı verilmez “ve aleyke” denir. (*Müslim selâm:8*)

Yahudiler el işareti ile selâm verir. Eğilmek Mecusilerin selâmıdır. Günaydın şeklindeki selâm, İslam’dan önceki Arapların selâmıdır. Araplar “sabahın hayrolsun” “günün aydın olsun” diye selam verirlerdi.

Başkalarına benzememek için elle, başla, eğilerek selâm verilmez ve alınmaz. Peygamberimiz:”Bir kavme benzeyen onlardandır” buyurmuşlardır.

Bir hadislerinde de selâm alıp verirken eğilmeyi yasaklamıştır. Bir gün Peygamber (as)’a bir kişi:

-Birine rastlayınca hürmeten selâm için eğilmeli midir? diye sorar. Peygamber (as) ona:

-Hayır! Der.

O kişi tekrar sorar:

-Musafaha da mı yapılmaz?

Peygamber (as) Ona:

-“Elbette bunu yapar” diye cevap verir. (*İ.Canan Hadis Ans:9/422*)

Ayrıca bir yere gelip selâm veren için ayağa kalkılmaz ve kalkılması istenmez. Bu konuda Peygamberimiz:”Kim insanların kendisi için ayağa kalkıp, saygı göstermelerini isterse, ateşteki yerini hazırlasın” buyurur. (*Büyük Hadis Ans:4/7733*)

Bir yerden ayrılırken, geri geri gidilerek saygı gösterip, selâmlanmaz. Bu cahiliye âdetidir. İslam inancı ile bağdaşmaz.

Selâm verenin selâmını alanlar, selâmı aldıktan sonra “Merhaba” der. Bu bir rahatlatmadır. “Rahat ol! Bizden sana zarar gelmez” demektir. Peygamber aleyhisselâm böyle yapmıştır. “Merhaba” demek Peygamber (as)’ın sünnetidir.

D-SELÂMIN DİNİ YÖNÜ

Kur’an’da 37. Ayette “Selâm”,” Selâmet” kelimeleri zikredilmiştir.

Cenab-ı Allah 12 defa müminleri selâmlamıştır.

Böyle olunca, selâm vermek, selâm almak Cenab-ı Allah’ın emridir. Peygamber (sav) bu emri yerine getirdiği için de sünnettir.

Cenab-ı Allah Kur’an’da şöyle buyurur:

-“Bir selâm ile selâmlandığınız zaman, sizde ondan daha güzeli ile selâmlayın; yahut aynı ile karşılık verin...” -*Nisa:86*

Cennette müminlerin selâmlaşacağı bildirilerek:

“Onlar cennette boş bir söz işitmez. “Selâm” sözünü işitirler” *_Meryem:62*

-*Neml:59*’da Cenab-ı Allah mümin kullarına selâm veriyor.

-*Saffat:181*’de Peyberlere selâm veriyor.

-Cennette meleklerin müminlere selâm vereceği bildirilerek:”Melekler yanlarına gelir:”Sabrettiklerinizden dolayı size selâm olsun!” derler” *_Rad:23-24*

Hud:69’da Melekler İbrahim (as)’a selâm vermiştir.

Cenab-ı Allah Adem (as) vasıtasıyla nasıl selâm verileceğini, nasıl alınacağını öğretmiştir.

Peygamberimiz (as) şöyle buyurur:

-“Cenab-ı Allah Adem’i yaratınca Ona:

-Şu meleklerle selâm ver” dedi.

Adem:

-Es-selâmü aleyküm” dedi.

Melekler:

-Es-selâmü aleyke verahmetullah” diyerek selâmı aldı.” -*Buhari, Enbiya:1*

Din alimlerince selâm vermek, verilen selâmı almak dini bir vacibedir.

Dinen selâm vermek sünnet, (Kur’an’da emredildiği için vacip diyenlerde vardır) almak farzdır. Topluluk halinde farz-ı kifaye olur. Bir kişi verse, bir kişi alsa sorumlu olunmaz.

Selâm gönderenin selâmını almak vaciptir.

Eğer verilen selâm alınmazsa, veren selâmı verdiği gibi geri alır. “Aleyküm selâm” der.

İnsanlardan ayrılırken de selâm vermek sünnet, verilen selâmı almak (farz veya) vaciptir.

E-SELÂMIN ÖNEMİ

Müslümanlığın güzel nişanelerinden biri de selâmlaşmadır. Selâm, her dinde her toplumda vardır ama bizdeki kadar güzel, bizdeki kadar etkili değildir.

İnancımıza göre selâm, müslümanın müslüman üzerinde bir hakkıdır. Müslümanın müslüman kardeşi üzerinde 5 hakkı vardır.

- 1- Uygun olan davetine icabet etmek,
- 2- Öğüt ve nasihat isterse, öğüt vermek,
- 3- Aksırınca “Şükür elhamdülillah” derse “Yerhamükellah” demek,
- 4- Hasta olursa ziyaret etmek, ölürse cenazesini defnetmek,
- 5- Karşılaştığında selâm vermek.

Kur’an’da selâm verenin iyiliğine şehâdet edileceği bildirilmiştir. (*Nisa:94*) “Size selâm Verne mü’min değilsin demeyin!” buyrulur.

Peygamber (as) şöyle buyurur:

-“Biriniz kardeşi ile karşılaştığı zaman Ona selâm versin. Eğer aralarında bir taş yahut duvar veya ağaç girip engel olurda sonra onunla yine buluşursa, tekrar selâmlaşsın.” -*Büyük Hadis Kül:4/7682*

Dinimiz selâmlaşmaya o kadar önem vermiştir ki, kavuşunca selâmlaşılacaktır. Ayrılırken de selâm verilecektir. Peygamber (as): “Bir topluluktan ayrılan selâm versin, öyle ayrılınsın” buyurmuştur.

Toplumumuzda selâm vermeyen için “selâm bile vermedi” selâmı almayan içinde “selâm bile almadı” denir, kınanır. Demek oluyor ki selâm, bazı şeylerin ölçüsüdür.

İnsanımızın bugün toplum ilişkileri çok zayıf, hatta felç. Altı-üstlü oturan, karşı karşıya oturanların bile ilişkileri istenildiği gibi değil. Değil açlığandan tokluğundan, cenazesinden bile haberi olmuyor.

İyi olmayan ilişkilerin düzelmesi için toplumumuz Allah’ın selâmının vereceği sıcaklığa, muhabbete ihtiyacı vardır. Diyebilirim ki, bugünün insanı bir selâmlık ilgiye muhtaç.

Selâm vermek, karşı tarafa itibar etmek, değer vermek demektir.

Selâm, iyi niyet ifadesidir.

Selâm asla küçümsenmemeli, hafife alınmamalıdır. Selâm korkuyu giderir, güven sağlar. Allah’ın selâmı diğer selâm şekilleri gibi değildir. Verildiği zaman dikkat çeker ve ilgiyi uyandırır.

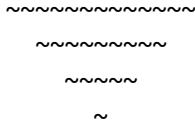
Yusuf İslam, müslüman olmadan biri O’na “Es-selâmü aleyküm” der selâm verir. Yusuf İslam, anlayamaz. Yakın birine “Bu ne demek?” diye sorar, O da bu şekilde selâmın manasını anlatır. Ondan sonra Yusuf İslam, İslam’a ilgi duymaya başlar. Araştırır ve müslüman olur. Şereflediği İslam’ı da ad olarak benimser.

Selâmı vermek de duadır, almakta duadır. Yani selâmlaşan insanlar birbirine dua etmiş olurlar. Denilebilir ki selâm, duadır, ibadettir. Selâm, vereni de alanı da rahatlatır. İnsanları birbirine yakınlaştırır. Kırgınlıkları, dargınlıkları bir anda kesip atar. Aradaki kini, düşmanlığı ve buz dağlarını eritir, yok eder.

Bundan başka selâmlaşmanın bir çok faydaları vardır.

Selâm sadece tanıdığına verilmez. Tanıdık olsun, olmasın herkese verilir. O zaman tanışma, kaynaşma kolaylaşır. İşler daha kolay görülür. Selâm verenle alan arasında güven hasıl olur, arada ilgi artar.

Ayrıca selâm, Cenab-ı Allah’ın rızasını kazanmaya vesile olur. Çünkü selâm veren ve alan Allah’ın emrini yerine getirmiş, Peygamber işi işlenmiş olur.

II.BÖLÜM

SELÂMI YAYMAK

A-ÖNCE SELÂM SONRA KELÂM

Peygamberimiz (sav) selâm alıp, selâm vermek üzerinde epeyce durmuştur.

Bir gün içeriye girip selâm vermeden konuşana Peygamber (as):”Çık dışarı önce izin iste, sonra selâm ver, ondan sonra konuş” demiştir. O kişide öyle yapmıştır.

Bu konuda Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur.:

-“Selâm, kelâm(söz)dan önce gelir.” -*Büyük Hadis Külliyyatı:4/7684*

-“Önce selâm sonra kelâm.” -*Tirmizi, İsti'zan:11*

Buna göre karşılaşmalarda, telefon konuşmalarında, bir yere girildiği zaman ilk söz, Allah’ın selâmı olmalıdır.

Ayrılırken de son söz Allah’ın selâmı olmalıdır. Allah Rasûlü bir hadislerinde:

-“Sizlerden biri bir topluluğa geldiğinde selâm versin. Oradan ayrılırken de selâm versin” buyurur. -*Ebu Davut, Edep:139*

Peygamber Efendimizin verdiği mesajlardan biride, selâm vermekte önce davranılmasıdır. Aynı durumda olanlardan kim önce davranır, selâmı o verirse, sevaplı iş işlemiş olur. Bir hadiste “İnsanların Allah katında en sevimlisi, O’na en yakın olanı, önce selâm verendir” buyrulur. -*Ebu Davut, Edep:133*

Buradan şunu anlıyoruz ki, sünnete uygun olan, konuşmadan önce selâm vermektir ve verilen selâmı almaktır. Konuşma, hal-hatır sorma ondan sonra olmalıdır.

B-SELÂMI YAYMAK

İnsanların selâma ihtiyacı var. Bir selâmlık ilgiye ihtiyacı var. Selâm alıp vermek neredeyse unutulma noktasına gelmiş.

Bozulan ilişkiler nedeniyle ABD’de 21 Kasım “Merhaba Günü” ilan edilmiştir. Bizde böyle bir güne ihtiyaç yoktur. Selâmlaşmak, insani olmanın ötesinde dini bir görevdir. Peygamber (as): “Sizden biri bir yere gelince oradakilere selâm versin “ demiştir. -*Büyük Hadis Külliyyatı:4/7679*

-“Alemlerin Rabbı’na itaat edin, ibadet edin, ihtiyaç sahiplerine yedin, içirin. Aranızda selâmı yayın. Böylece cennete girin” buyuran Allah Rasûlü cennete girme şartı olarak iki önemli görevin yanında selâmı zikretmiştir.

Şu hadisi ile de selâmı yaymanın önemini belirtiyor:

-“ İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbiriniz sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selâmı yayınız.” -*Müslim, İman:93*

Peygamber (as)’ın emrine göre tanıdık tanımadık herkese selâm verilecek ve selâmlaşma âdeti yayılacaktır. -*İbn-i Mâce, Et’ime:1*

Tanıdık tanımadık herkese selâm vermenin Müslümanlar arasında selâmı yaymanın sevabının da cennet olduğunu bildirerek şöyle buyurur:

-“ Kim bir günde ister topluluk, isterse kişi olarak Müslümanlardan yirmi kişiye selâm verirde o gün veya o gece ölürse, cenneti hak eder.” -*Büyük Hadis Külliyatı:4/7688*

Selâm vermeyeni usulüne göre uyarmak, ayırım yapmadan Allah’ın kullarına selâm vermek ve müslümanlar arasında selâmı yaymak her müslümanın görevidir.

C-KİMLERE SELÂM VERİLİR?

Kime selâm verileceğini Peygamber (as) bize şöyle bildirmiştir:

-“Küçük olan büyüğe, binek üzerinde olan yaya olana, yürüyen oturana, sayısı az olanlar çok olanlara selâm verir.” -*Buhari, İsti’zan:5*

-“Küçük olan büyük olana, erkek (uygunsa) kadına selâm verir.” -*Büyük hadis Kül:4/7692*

-“Bir topluluktan bir kişinin selâm vermesi, diğer topluluktan bir kişinin selâm alması yeterlidir.” -*Büyük Hadis Kül:4/7689*

Mezarlığa giden orada yatanlara selâm verir.Onlara: “Es-selâmü aleyküm ya ehlel kubur” der, veya “Es-selâmü ya ehlel kubur” der.

Bir husus da telefon konuşmalarında insanlar başta ve sonda ne diyecekleri konusunda tereddüt yaşıyorlar. Halbuki “Es-selâmü aleyküm” dense hiçbir sıkıntı olmayacaktır.

Telefonda selâmı telefon açan verir. Telefonu kapatırken de telefonu açan verir. Kendine iyi bak, görüşürüz, iyi günler... bunlar selâm yerine geçmez.

Kimlere selâm verilir:

a) Tanıdık-tanımadık herkese verilir:

İslam’a göre müslümanlar kardeştir. Bir müslümanın bir müslümana tanısın, tanımasın selâm vermesi, tanıyorsa hal-hatır sorması, ihtiyar ise, düşkün ise selâmdan sonra ihtiyacını gidermesi dini ve insani görevidir.

Bir gün bir sahabe Peygamber (as)’a:

-Hayırlı amel nedir ya Rasûlallah! der.

Peygamberimiz Ona:

-“İkramda bulunmak, tanıdığına tanımadığına selâm vermektir” buyurur. -*Buhari, İman:6*

b) Ev halkına selâm verilir:

Cenab-ı Allah Kur'an'da şöyle emrediyor:

-“Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere geldiğinizi fark ettirip, ev halkına selâm vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha iyidir...” -*Nur:27*

Bu ayete göre evlere hemen girilmeyecek, girilince de selâm verilecektir.

Enes (ra) şöyle der:

-“Allah Rasulü bana: “Ailenin yanına geldiğinde onlara selâm ver ki, sana ve ailene bereket olsun,” dedi. -*Tirmizi İsti'zan:10*

Nur:61'de Cenab-ı Allah: “... evlere girdiğiniz zaman Allah tarafından mübarek ve pek güzel bir yaşama dileği olarak birbirinize selâm verin...” diye evde kimse olmasa bile selâm verilmesi uygun görülmüştür.

Kendi evimizden başka evlere izinsiz, selâmsız girilmeyecektir. Ani bakışa, korkuya neden olunmayacak, evdekiler rahatsız edilmeyecektir.

En fazla üç defa kapı çalınır. “Kim O?” denilirse, kapıyı çalan kendini tanıtır. Kapı çalınıp durulmaz. Kapı açılırsa, izin istenir, izin verilirse, içeriye girilir. Bir de kapıyı çalan kapının tam karşısında durmaz ve içeriye bakmaz.

Peygamberimiz, kapıyı üç defa çalar, kapı açılınca kenarda dururdu. İçeriye bakmazdı. Bir hadislerinde: “Biriniz üç kere izin isteyip de kapı açılmaz ve kendisine izin verilmezse, geri dönsün” buyurmuştur. -*Büyük Hadis Külliyyatı:4/7736*

Kur'an'da buyrulduğuna göre; “Orada hiçbir kimse bulamazsanız, size izin verilinceye kadar oraya girmeyin. Eğer size “geri dönün!” denilirse, hemen dönün çünkü bu sizin için daha nezih bir davranıştır.” -*Nur:28*

Nur:62'de bir yerden ayrılırken izin istenmesi emredilmiştir.

Peygamberimiz (sav) hanımının odasına girerken bile izin istemiştir. “Bir yere girmek için izin isteyene selâm vermedikçe girmesi için izin verilmez” buyurmuştur. -*Büyük Hadis Kül:4/7718*

Yaser (ra) anlatıyor: “Bir adam Peygamber (as)'a:

-Annemin yanına girerken izin alayım mı? dedi.

Peygamber (as) On'a:

-Evet. İzin iste. Anneni çıplak görmek ister misin? dedi. O adam:

-“Hayır” deyince:

-“Öyle ise izin iste” buyurdu” -*Muvatta İsti'zan:1*

İzin alınmazsa, olumsuz şeyler olabilir. Görülmemesi gereken şeyler görülebilir. Utanmaya, utandırmaya sebep olunabilir.

c) Çocuklara selâm verilir:

Selâm, dua olduğu için çocuklara da verilir. Çocukların selâma alıştırılması da çok önemlidir.

Peygamber (sav), çocuklara selâm vermiştir. Onların hal hatırını sormuş ve onlarla ilgilenmiştir.

H.z.Enes (ra) çocukken Ona Peygamberimiz şöyle demiştir. “Ey Enes! Ailene selâm ver ki sana ve ailene bereket olsun.” -*Tirmizi, İsti'zan:10*

Küçük çocuklara da Allah Rasûlü selâm vermiş, onlara: Es-selâmü aleyküm ya sıbyan (selâm üzerinize olsun ey çocuklar) derdi. -*Prf.Dr.İbrahim CANAN, Peygamberimizin Sünnetinde Terbiye:158*

d) Peygamber (as)’a Salavat getiririz, Selam veriniz:

Peygamber (as)’a salavat getirmek, Cenab-ı Allah’ın emridir. Kur’an’da şöyle buyurur:

-“ Allah ve melekleri Peygambere çok salavat getirirler. Ey Mümünler! Sizde O’na salavat getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin.” -*Ahzab:56*

Bu ayete göre, Peygamber (as)’a salavat getirmek ve selâm göndermek her müslümanın görevidir ve üzerine vaciptir.

Peygamber (sav)’i seven ve onun şefaatine nâil olmak isteyen, Peygambere salavat getirir. Bir hadiste: “Şefaatimi hak etmek isteyen üzerime çok salavat getirsin” buyurur. *R.Salihın:1427*

Peygamberimizi anan veya adını duyan salavat getirmekle mükelleftir. “Sallallahü aleyhi vesellem” veya “Allahümme salli ala Muhammed” der.

Allah Rasûlüne selâm göndermek isteyen de şöyle der: “Esselâtü vesselâmü aleyke ya Rasülellah” veya “Esselâmü aleyke eyyühennebiyyü” der.

Bu selâm ve salavat Peygamber efendimizi sevmenin ve O’na bağlı olmanın alâmetidir. Salat ve selâm Peygamber efendimizin sevgisini kazanmaya ve şefaatinin hak etmeye vesile olur.

Peygamber (as)’a selâm verdiğimiz bir yerde namazda Tahıyyattır. Miraçta Peygamber (as): “Ettehiyyâtü lillahi vessalavatü vettayyibat” demiş. Bunun üzerine Cenab-ı Allah’da : “Esselâmü aleyke eyyühenbiyyü verahmetullahi veberekatüh” (Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun ey Nebi) diyerek selâmı almıştır. Allah Rasûlü’de: “Esselâmü aleynâ ve âla ibadillahissalihin” diyerek karşılık vermiştir, (Allah’ın selâmı bizim ve Allah’ın salih kullarının üzerine olsun) demiştir.

Bir de Müslümanlar camiye (Allah’ın evine) selâm verirler. Buna “Tahıyyâtü-l Mescid” denir. Camiye giren, vakit müsait ise iki rekat mescid namazı kılsa, caminin sahibine selâm vermiş olur.

e) Uzakta olanlara selâm göndeririz:

Uzaktakilere selâm göndermek dostluğun, sevginin, samimiyetin ifadesidir. Bu selâm dostluğu pekiştirir, ilginin devamını sağlar.

Gönderilen selâm emanettir. Mutlaka sahibine ulaştırılması gerekir. Selâm gönderilende selâmı ortada bırakmayıp almalıdır.

Bu şekilde uzaktaki dostlar birbirine dua etmiş olurlar.

f)Verilen selâm alınmayınca ne yapılır?

İnancımıza göre selâm güzel bir şekilde verilecek, daha güzeli veya aynısı ile alınacaktır. Selâm vermemek, verilen selâmı almamak, selâmın faydalarını yok eder.

Selâm, mukabele edilmesi gereken bir dua ve bir vecibedir. Selâm vermeyen “bir selâm bile vermedi” denilerek kınandığı gibi, selâmı almayanda “selâmı bile almadı” denilerek kınanır.

Dinimizde selâmlaşmamak iyi görülmemiştir. Bir hadislerinde Peygamberimiz (sav) şöyle der: “İnsanların en acizi dua da aciz olan, en cimrisi selâmlaşmada cimri olandır.” *Büyük Hadis Külliyyatı:4/7717*

Peygamber (sav) bir gün ashaba şöyle der:

-Yollara oturmayın. Onlar:

-“İşlerimizin bir kısmını orada görüyoruz” derler. Peygamber (as):

-“Öyle ise yolun hakkını verin” der. Onlarda:

-Yolun hakkı nedir Ey Allah’ın elçisi? Derler.

Allah Rasûlü onlara şu cevabı verir:

-“Yolun hakkı harama bakmamak, gelip geçeni rahatsız etmemek, iyiliği emredip kötülükten men etmek verilen selâmı almaktır.” –*Büyük Hadis Külliyyatı:4/7777*

Eğer selâm verecek kişi, karşısındakinin selâmı almayacağını biliyorsa, ona selâm vermez.

Selam veren kişi, Allah’ın selâmını verdiğinde alınmadığını görürse o zaman verdiği selâmı “Aleyküm selâm” der, geri alır.

D-KİMLERE SELÂM VERİLMEZ?

İslam’a inanmayan, başka dinden olanlara selâm verilmez. Onların dilinden de olsa önce selâm verilmez. Onların verdiği selâm da “ve aleyküm” diye alınır. Bu konuda Peygamber efendimize : “Ehl-i kitap olanlar bize selâm veriyorlar” denilince Peygamber (as): “Ve aleyküm” deyin” buyurmuştur. -*Prof.Dr.İbrahim CANAN, Hadis Ans:9/3387*

Yahudiler Peygamberimize “es- Sâmu aleyküm” (ölüm üzerine olsun) dediler. Hz. Aişe (ra)’da aynı şekilde onlara cevap verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz, Hz.Aişe’ye: “Öyle deme, ve aleyküm” de buyurmuşlardır. -*Buhari, Edep:35*

Eğer ehli kitaptan veya inançsız olanların yanında inançlı kimselerde varsa onlara Allah’ın selâmı olan selâm verilir, “Es-selâmü aleyküm” denir.

-Haramla, günahla meşgul olana; çalıp oynayana, içki içene, kumar oynayana, elinde sigara ayak ayak üstüne atmış olana, satranç, tavla oynayana, Peygamber (as): “Satranç, tavla oynayana selâm vermeyin, verirse almayın” buyurur. -*Ramuz el-Ehadis:64/11*

Kumara götüren, zaman kaybına neden olan, insanı sosyal ve dini görevlerinden alıkoyan oyunlar da kumar sayılmıştır.

- Selâmı almadığı bilinen kimseye selâm verilmez.

-Müslümanlara zulmedene,

-Fal-büyü işiyle meşgul olana,

-Allah’a isyan halinde olana,

-Abdest bozana selâm verilmez. Biri Peygamber (as)’a abdest bozarken selâm verir. Peygamberimiz selâmı almaz, sonra ona şöyle der:

-“Ben temiz değilken Allah’ı zikretmeyi uygun bulmadım.” -*Prof.Dr.İbrahim CANAN, Hadis Ans:9/3389*

-İbadet halinde olana selâm verilmez; Kur’an okuyana, dinleyene, ezan okuyana, dinleyene, namaz kılana, zikirle meşgul olana, hutbe okuyana, dinleyene, dini sohbet yapana ve dinleyene selâm verilmez. Vermeyen sorumlu olmadığı gibi almayan da sorumlu olmaz.

~~~~~  
~~~~~  
~~~~~
~

III.BÖLÜM

KADIN-ERKEK SELÂMI

A-SELÂMLAMADA DİKKAT EDİLCEK HUSUSLAR

Selamlaşmada dikkat edilmesi gereken önemli hususlar vardır. Bunları kısa kısa zikrederim:

-Nisâ suresinin 86. ayetine göre selâm özenle verilecek ve güzel bir şekilde alınacaktır. Dil alışkanlığı olarak selâm alınıp verilmeyecektir.

-Asık suratla değil, yumuşak ve tebessüm ederek alınıp verilecektir.

- Selâm, açık, anlaşılır ve doğru şekilde söylenecektir.

-Yaşlıya, duymayana, az duyana duyacağı ve anlayacağı şekilde selâm verilecektir.

-Elle, başla selâm olmaz. Peygamberimiz: “Selâm verirken Yahudi ve Hıristiyan’lara benzemeyin; Yahudiler parmakları ile Hıristiyan’lar avuç içi ile selâm verirler” buyurur. *İ.CANAN, Hadis Ans:9/3378*

- Selâm verirken “Selâmün aleyküm” veya “Es-selâmü aleyküm” denir, başka sözcüklerle selâm olmaz.

-Geri geri çıkararak selâm verilip, selâm alınmaz.

- Selâm eğilerek verilip alınmaz. İnancımıza göre sadece Cenab-ı Allah’ın huzurunda eğilinir. Kim olursa olsun, insan önünde eğilmek mekruhtur. Hz. Ömer (ra) önünde eğilen birine kızmış ve azarlamıştır. “Kalk, doğrul, sen müslüman değil misin? Aziz olan İslam’ı temsil etmiyor musun?” demiştir.

-Şapka ile selâm verilmez. Selâm dualaşmadır. Bir zamanlar İstanbul Valisi, İstanbul Müftüsü’ne vapurda şapkasını çıkararak selâm verir. Müftü de eli ile parmaklarını birleştirip karşılık verir. Vali bir kaç saat sonra haber gönderir.: “ Ben ona selâm verdim, O eli ile işaret etti anlayamadım, ne demek istedi, sorun” der. Müftü şu cevabı verir: “Vali Bey bana şapkasını gösterdi, bende güzel dedim.”

-Telefon konuşmalarında selâm verme, selâm alma yerine “Efendim” dememeye dikkat edilmelidir. (*Bak:R.Salihın:1725*) Karşı tarafta inançsız, Allah’ın razı olmadığı kimse olabilir, o zaman onun üstünlüğü kabul edilmiş olur.

B-KADINLA-ERKEĞİN SELÂMLAŞMASI

Dini bir görev yapılırken günaha sokmadan inancımıza uygun olarak yapılmalıdır. Eğer bir konuda günaha girme tehlikesi varsa, hatta şüphesi varsa, helâl terk edilir.

Kadın-erkek, her zaman birbirini arzulayan iki ayrı cinstir. Bir birine yaklaştıracak her şeyi dinimiz hoş görmez.

Erkek erkeğe, kadın kadına yapılan selâmlaşma gibi senli benli erkekle kadın selâmlaşmaz.

Peygamberimizin hayatına bakacak olursak, tek olan kadınlara selâm vermemiştir. *Ebu Davut, Edep:148*

Nakledildiğine göre bir grup halindeki kadınlara selâm vermiş, geçmiştir. -*İ.CANAN, Hadis Ans:9/3378*

Esmâ (ra) şöyle nakleder: “Allah’ın elçisi bir grup kadına rastladı, onlara selâm verip geçti.” -*Büyük Hadis Külliyyatı:4/7686*

Selâmlaşma söz konusu olunca önce kadın selâm vermez selâmlaşmak uygunsa erkek selâm verir, kadın selâmı içinden alır.

Erkek yaşlı ise, kadın hürmeten selâm verir. Eğer kadın şehvet duyulmayacak kadar yaşlı ise, selâm verilmesinde selâmlamasında hiçbir sakınca yoktur.

Kadın evlenmesi yasak olan yani nikah düşmeyen bir erkekle selâm verip, selâm alır.

Erkek ne kadar yaşlı olursa olsun nâ mahrem ise selâm verilebilir ama elini öpmez. Çünkü erkek ne kadar yaşlı olursa olsun, erkeklik duygusu ölmez.

Kadın nâ mahrem olan bir kişiye selâm vermez, kendisine verildiyse içinden alır.

Eğer yanlış anlaşılma durumu varsa, dedikoduya neden olacaksa kadınla erkeğin selâmlaşması terk edilir. Kadın açısından uygun olan da budur.

C-TOKALAŞMA-EL ÖPME-ÖPÜŞME

İslam’da kadın ve erkeğin birbirine bakması yasaktır.(Nur:30-31) Bakma yasak olduğuna göre dokunmakta yasaktır. (*Halil GÜNENÇ, Günümüz Meselelerine Fetvalar:164*)

İslam’da bir şey günaha götürecektir ise, o da günahdır. Peygamber (as): “Her organın zinası vardır. Elin zinası dokunmaktır” buyurmuştur.

İslam inancına göre kadın erkek senli-benli olamaz. İslam’ın bu yasağı kadının zarar görmemesi ve aile yuvalarının zarar görmemesi içindir.

Kadınla erkeğin tokalaşması birbirine tebessüm etmesi, el öpmesi ve öpüşmesi selâmın bir parçası değildir. Selâmın sulandırılmasıdır.

“El öpmekten, el tutmaktan ne çıkar” deyip meseleyi sulandırmak doğru değildir. El öpmedi, el tutmadı diye kınamak da yanlıştır. Kişilere, inançlara saygılı olunmalıdır. Eli tutulmayan bir kadın, elini tutmayana: “Beni çirkin mi buldun?” diye çıkışınca şu cevabı almıştı: “Kardeşim ben sizin elinizi tutmamakla sizi küçümsediğimi, aşağıladığımı sanmayın. Ben size saygımdan dolayı size dokunmadım. Ayrıca bu inanç meselesidir....”

Din alimlerine göre erkekle bir kadının tokalaşması, ardından öpüşmesi caiz değildir. Hz. Peygamber (sav), hiçbir kadınla tokalaşmamıştır. “Ben kadınlarla, tokalaşmam” demiştir. Hz. Aişe (ra): “O’nun eli bir kadın eline değmemiştir” ifadesini kullanmıştır.

Halil GÜNENÇ Hoca Efendi’ye tokalaşmanın hükmünü sormuşlar. Şu cevabı vermiş: “Kadınla erkeğin tokalaşması helâl değildir. Peygamber (as) hiçbir kadının elini tutmamıştır. İslam, kadının erkekle tokalaşmasını yasaklamakla kadını koruyor.” -*Günümüzün Meselelerine Fetvalar:2/164*

Prof.Dr. Hamdi DÖNDÜREN Hoca Efendi’ye “tokalaşmak caiz mi?” diye sormuşlar. Şu cevabı vermiş:

-“Hz. Peygamber, erkeklerle tokalaştığı halde kadınlarla asla tokalaşmamıştır ve “Ben kadınlarla tokalaşmam” demiştir.” -*Aile İlmihali:572*

Ayrıca şöyle der: “Eğer fitne korkusu varsa, kadının bazı akrabalarına karşı mesafeli durması gerekir.” -*Aile İlmihali:73*

İslam İncancında el öpmeye yoktur. Peygamber (as) el öpmediği gibi, elini de öptürmemiştir.

Bir insanın önünde eğilmek, el-etek öpmek, geri geri çekilerek saygı gösterisinde bulunmak İslami bir hareket değildir. Dinimizde olmadığı gibi örf ve âdetlerimizde de yoktur. İnsan kutsaldır, kulun önünde kendini küçültemez.

“El öpmekle dudak aşınmaz” diyenler oluyor. Dudak aşınmaz ama kişilik aşınır. “El öpenlerin çok olsun, öp...” diyerek çocuklarını sıradan onun bunun elini öptürmek doğru değildir. İslam’da annenin, babanın, büyükanne, büyükbabanın, yaşlı ve uygunsu hocanın, gönül alma arzusu ile çok yaşlı ihtiyarın eli öpülebilir.

Prof.Dr. Faruk BAŞER: (*Kadınlara özel fetvalalar:77-78 şöyle der*)

“El öpme dinin emri değildir, örf meselesidir. Ama yine de mahremiyeti varsa el öpülmez. Erkek ne kadar yaşlı olursa olsun, onun elini bir kadın öpemez”

Prof.Dr.M.Tayyip OKIÇ: “Ahirette nimetlere kavuşmak isteyenler kadın olsun, erkek olsun el öpme geleneğinden uzak kalmaları, İslam’ın özüne dönmeleri gerekir.” (*İslam’da Kadın Hakları Antolojisi:60*)

Bir adam Peygamber’e sorar:

-Ya Rasûlallah! Bizden biri bir başkasının önünde eğilebilir mi?

-Hayır

-Elini öpebilir mi?

-Hayır

-Elini tutup musafaha edebilir mi?

-Uygunsu evet (*R.Salihın 2/892*)

Selâmdan sonra tokalaşmak da öpüşmek de İslam’ın emri olmadığı gibi selâmın parçası da değildir.

Çevre baskısı olmasa, kötü niyetli olmadıktan sonra normal bir kadın-erkek başkası ile asla isteyerek öpüşmez.

Aslında evli veya nişanlı olan kadın da erkek de eşinin yabancı karşı cinsle öpüşmesini istemez.

Son zamanlarda ortalıkta bir öpüşmedir gidiyor. Kimin kimi niçin öptüğü belli değil. Tanıyan tanımayan birbirini öpüyor. Öpmek için bahane çok birbirini gören öpüşüyor. Hoş geldin öpülüyor, güle güle öpülüyor. Düğün öpülüyor, bayram öpülüyor, doğum yıldönümü, evlilik yıldönümü öp, kutlamalar bitmiyor... öpmek için fırsat çok.

Edindiğimiz bilgiler göre öpme âdeti Avrupa’da eşcinseller arasında başlamıştır. Dudaktan öpme âdeti de Rus âdetidir.

Öpüşme o kadar yayıldı ki, eli öpülmesi gerekenlerin elinin öpülmesi unutuldu. Evlat ana babasının elini öpmüyor, yanağından öpüyor. Torun, büyükanne ve babasının yanağından öpüyor. Bu da bir yozlaşmadır, yabancılaşmadır.

Prof.Dr.İbrahim CANAN şöyle diyor: “Bir insan, şefkatle evladının dışında kimse ile sarılıp öpüşemez” diyor. –*Hadis Ans:3/9 “Ayrıca musafaha vardır, sarılma yoktur.”-9/421*

Emekli İzmir müftüsü Celal YILDIRIM: “ Aynı cins arasında kucaklaşma ve öpüşme uygun değildir. Kadının kadını öpmesi de mehruhtur” der. -*İslam İlmihali:4/232*

Sağlık açısından küçük çocukların öpülmemesi uygundur. Sevgi tamam ama ağızdan, gözünden şapur şapur öpülmesi zararlıdır. Eskiden çocukların önlüklerine annelerimiz “sev ama öpme” yazısını oya iğnesi ile işlerlerdi.

Bugün hastalıkların öpme ve nefes yolu ile geçtiği sağlıkçıların ifadesidir.

Bir doktorumuz şöyle yakınmişti. “Bayram geliyor diye üzülüyorum” neden dedim “Önüne gelen kucaklaşıp öpüşecek, inancı gereği onlar gibi yapamayan da kınanacak” dedi.

Bir doktor da öpmek isteyenlerden uzak olurdu. Garipseyenlere dedi ki; “Ben doktorum, AİDS’e kadar birçok hastalık öpüşme yolu ile geçtiği için öpüşmeyi sağlıklı bulmuyorum.”

D-MUSAFHALAŞMAK

Kadın erkek arasında musafaha olmaz. Aynı cinsler arasında musafahalaşmak Peygamber (as)’ın sünnetindedir.

Peygamberimiz (sav) erkeklerle musafahalaşmıştır. Ashab-ı kiram kendi aralarında musafahalaşmışlardır. Din büyüklerimiz de bu sünneti yaşatmış salavat getirerek ellerini kavuşturmuşlardır.

Bihassa namazdan sonra musafahalaşma geleneği devam etmektedir. Burada şuna dikkat etmek gerekir; eğer musafahalaşma cami içinde başka dünyevi konuşmalara neden olarsa musafaha cami avlusunda yapılmalıdır.

Musafahalaşma bir nevi selâmlaşmadır. İnsanları birbirine yaklaştırır, dostlukları pekiştirir, sevgi ve saygıyı artırır.

Peygamber (as) şöyle buyurur:

-“Musafaha edin ki, kalplerdeki kin gitsin. Hediyeleşin ki, birbirinize sevgi doğsun ve aradaki düşmanlık bitsin.” -*Muvatta, Hüsn ’ül-halk:16*

Peygamberimize biri geliyor, soruyor: “Karşılaştığımız kişinin önünde eğilebilir miyiz?”

-“Hayır” cevabını alıyor. Tekrar soruyor:

-“Sarılıp öpebilir miyiz?”

-“Hayır” cevabını alıyor. Tekrar soruyor:

-“Musafaha yapabilir miyiz?” diyor. Peygamberimiz ona:

-“Uygunsa evet” cevabını veriyor.” -*Tirmizi, İsti ’zan:31*

Cündüp (ra) şöyle diyor:

-“Rasûlullah (sav) Müslümanlardan birine rastlarsa, önce selâm verir, sonra musafaha ederdi.” -*Ramuz el-Ehadis:540/7*

Peygamberimiz (as) musafahalaşmanın sevabını şu sözlerle bildiriyor:

-“ İki müslüman birbiriyle karşılaşıp el sıkışıp musafaha yaparsa küçük günahları bağışlanır.” -*R.Salihın:891+Ebu Davut, edep:142*

SELÂM OLSUN

Biz dünyadan gider olduk,

Kalanlara selâm olsun.

Bizim için hayır dua,

Kılanlara selâm olsun.

Ecel büke belimizi,

Söyletmeye dilimizi,

Hasta iken halimizi,

Soranlara selâm olsun.

Tenim ortaya açıla,

Yakasız gömlek biçile,

Bizi bir âsan veçhile,

Yuyanlara selâm olsun.

Salâ verile kastımıza,

Gider olduk dostumuza,

Namaz için üstümüze,

Duranlara selâm olsun.

Derviş Yunus söyler sözü,

Yaş dolmuştur iki gözü,

Bilmeyen ne bilsin bizi,

Bilenlere selâm olsun.

-Yunus Emre

ESSELÂM

Göklerde son ilam;
Allah bir, bir İslâm,
Şekiller elif lâm;
Ne bir harf, ne kelâm;
Esselâm, esselâm..

Yer çökük, gök soluk;
Diz bükük saç yoluk,
Ne varsa korkuluk
Ne bir harf, ne kelâm;
Esselâm, esselâm..

Bu hayat bir ezber;
Hayattan ne haber,
O'nunla beraber,
Ne bir harf, ne kelâm;
Esselâm, esselâm..

Ön ve ard, sağ ve sol,
Bin yılda yol bu yol.
Emir; Öl, yahut ol!
Ne bir harf, ne kelâm;
Esselâm, esselâm..

Elinde alâmet,
İzinde selâmet,
Tek isim... Muhammed...
Ne bir harf, ne kelâm;
Esselâm, esselâm..

-N.F.Kısakürek